ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4443 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30/13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1900 ՇԱԲԱԹ 19 ՃԷՄԱԶԻԹԻԼ ԱԽԻՐ 1313 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4443

درعاليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les articles sont reçus
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	բշ.
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:		115

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՀԱՑ ԳՐՈՂ ՍԸ ՈՐ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՁԳԱՄ Է

Կը հաւատայի՞ք, հայ գրող մը որ ժառանգութիւն ձգէ՛...: Մոռցատիկը հասաւ և կամ ձուկը ծառը ելաւ պէս խօսք մը, անանկ չէ՞:

Եւ սակայն եղեր է այդ անհաւատալի իրողութիւնը, ու տեսէք ի՛նչ պայմաններու մէջ.—

Միջոցեայ Պոլսոյ մը ունեցած ենք ժամանակաւ, Պատուելի մը որ բաւական ինքնատիպ դէմք մը եղած է մեր գրական կեանքին մէջ, թողլով գիտունի, փիլիսոփայի հետք մը որուն սակայն շատ քիչեր հետաքրքրուած են մինչեւ այսօր: Տոկուն աշխատութեան կատարեալ տիպար մըն է այդ մարդը, որ իր կեանքին մեծագոյն մասը ուսուցչութեամբ անցուցած է, նախ Իզմիր,—որ իր ծննդավայրը եղած ըլլալ կ'երեւայ,—յետոյ Պրուսա եւ ժամանակ մըն ալ Երուսաղէմի վանքին ուսումնարանը, ուրկէ 1830ին ատենները Պոլիս գառնալով Զուգուր Խան կը հաստատուի և շուկայի արհեստաւոր տղաքը իր քով հաւաքելով դասեր կու տայ: Ապահովաբար գիտակից դաստիարակութիւն մը չպիտի ըլլար ատիկա, քանի որ գիտական ու բնագանցական դասեր էին տուածները,—ինքնին շատ անյարմար խանութպանի աշկերտներու, — բայց վերջապէս գիտցածը սորվեցնելու եռանդն ու ճիգը որ այդ մարդուն քով կը տեսնուին, բաւական համարում կրնան յարուցանել իր անձին շուրջը:

Ինչ որ ալ եղած ըլլայ իր արժէքը, սա ակներեւ է որ ապրած միջոցին այդ համարումը առատապէս շռայլուեցաւ իրեն: Օրուան ամէնէն ծանօթ մարդիկը յարաբերութեան մէջ էին իրեն հետ, եւ ամիրաները անոր առջեւ բացած էին դուռներնին: Շատերուն տղոցը դաս կու տար, և, դժուար չէ արդէն գուշակելը, գլխաւորաբար ճառելու կը հաւրիրուէր այն կրօնական խնդիրներուն վրայ, որոնք այն ատեն քիչ մը շատ կը յուզուէին մանաւանդ ամիրաներու կողմէ, և որոնց ամէնէն համբաւաւորն է հետեւեալը, որ կրնայ շատերուդ ծանօթ ըլլալ.—Մեծ Պահք օրով, փորերնին քսակնին ուռած ամիրաներ ժամանակին պատուելիներէն մէկը կը կանչեն, և առանց այլեւայլի կը հարցնեն թէ նոյն օրը Եղիա Մարգարէն ի՞նչ կ'ուտէ երկինքին մէջ:

—Ի՛նչ փապուռմ կ'ուզի ուտի, օր ու կէս կ'ընէ պուկս ի վար քանմը չէ դացեր, կը՝ պատասխանէ խեղճ պատուելին՝ որուն բերանը չորցած էր անօթութենէն:

Միջոցեայ սակայն կ'երեւայ թէ շատ անօթի չէր մնար. գտնէ այդ մասին տեղեկութիւն մը չէ հասած մեզի: Եւ հաւանական է որ բնաւ մնացած չըլլայ, քանի որ ժամանակին ամիրաները կը նայէին, ու գուրգուրանքի առարկայ մը դարձուցած էին զինքը: Նոյն իսկ իր մակդիրը անոնց կը պարտի: Զեմ գիտեր ե՛րբ, բայց վերջապէս Պոլիս գտնուած միջոցին օր մը Պատրիարքարանի մէջ հիացում կը յայտնուի իր հմտութեան վրայ, ու Գաղէզ ամիրա իրը նուիրագործում այդ հիացումներուն՝ «Միջոցեայ» տիտղոսով կը մկրտէ զայն. ուրիշներ կը պնդեն թէ մակդիրը տուողն է ժամանակին Պատրիարքը, և կան որ Պատրիարքն ու Գաղէզ ամիրան միասին տուած են կ'ըսեն. ամէն պարագայի մէջ խնդիրը հոն է որ մարդը նոր փառքի մըն ալ կը տիրանայ այդ տիտղոսով և կարծեմ քիչ մը աւելի դիւրաւ ապրելու կը հանէ:

Բայց պէտք է գիտնալ որ փառքէն չէ յղփացած բնաւ. աշխատութիւնը չէ ձգած ձեռքէն և յաջորդաբար գրած է բազմաթիւ գործեր՝ որոնցմէ մէկը, Տրամաբանութիւն մը՝ հրատարակուած է իր մահէն ետքը, և տասը հատն ալ այրած են իր մահէն առաջ: Տակաւին ուրիշ գիրքեր ալ գրած է Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքին մէջ՝ ուր ղրկուած էր Յակոբ Պատրիարքին կարգադրութեամբ, իր իմաստասէրի դասերով ու քարոզներով հերետիկոսի հանգամանք մը ստացած ըլլալուն:

* * *

Աւելորդ է ըսել որ այս տեղեկութիւնները մեծ բան մը չեն պարզեր յօդուածիս վերնագրէն: Գլխաւորաբար հրատարակուած բաներ են ատոնք, որոնց վրայ կրնան սակայն նորեր աւելնալ, քանի որ այդ մարդուն կեանքին մէջ ամէն բան հետաքրքրական, ինքնատիպ կողմ մը ունի միշտ:

Անցնինք հանելուկին: Հայ գրող մը ինչպէ՞ս կրնայ ժառանգութիւն ձգած ըլլալ.—

Միջոցեայի համբաւին ամէնէն տարածուած տեսներուն, ժամանակին քանի մը ամիրաները մկկտեղ գալով չեն կրնար հասկնալ Թիէռի յօդուածներէն մէկը, հակառակ ամէնքն ալ քաջ Ֆրանսագէտներ ճանչցուած ըլլալնուն: Նոյն ինքն Տատեան Յովհաննէս պէյ, որ իր ժամանակին ամէնէն զարգացած և ամէնէն հմուտ հայերէն մէկը եղած է, չի կրնար հասկնալ յօդուածին քանի մը մասերը: Թիէռի ոճը շատ մութ է ինքնին: Ամիրաները չէնք շնորհք վաղ կ'անցնին, բայց Յովհաննէս պէյ կը մտածէ անգամ մը միջոցեայն ալ կարդացնել, և իրենց տունը կը հրաւէրէ զայն: Միջոցեայ կ'առնէ յօդուածը և ջուրի պէս կը թարգմանէ մութ միացած մասերը, թէեւ իր տուած բացատրութիւններն ալ իրը ենթադրութիւն միայն կ'ընդունուին ամիրաներէն:

Բաւական ժամանակ կ'անցնի և Յովհաննէս պէյ վառօդապետ ընտրուելով Եւրոպա կը ճամբորդէ կայս. վառօդարանին համար կարգ մը մեքենաներ ու գործիքներ բերելու: Բարիզ գտնուած միջոցին, այդ պատեհութեամբ կը ծանօթանայ Թիէռի հետ, և գաղափարը կ'ունենայ ծանօթ յօդուածին բացատրութիւնը նոյն ինքն գրողէն խնդրելու, և կ'ընէ այ: Թիէռ յօդուածին մութ մասնացած մասերը կը բացատրէ ճիշդ այնպէս, ինչպէս որ Միջոցեայ բացատրած էր Պոլսոյ մէջ: Ան ատեն, Յովհաննէս պէյ կը պատմէ թէ ինչպէ՛ս իրենք չէին կրցած այդ մասերը հասկնալ և թէ Միջոցեան կանչած էին ու ճիշդ մեկնողն բացատրութիւնը լսած էին անկէ: Թիէռ կը հետաքրքրուի, տեղեկութիւններ կը հարցնէ Միջոցեայ պատուելիին վրայ, եւ նամակ մը կը գրէ՝ «illustre savant» տիտղոսը տալով անոր: Միջոցեայ կ'առնէ նամակը, կ'ուրախանայ, շնորհակալութեան գիր մը կը ղրկէ նախ Թիէռին և յետոյ Յովհաննէս պէյի, և կը վերսկսի իր սովորական ուեանքին:

Ու պատմութեան ընթացքը խանգարած չըլլալու համար աւելցնեմ որ օրին մէկին ալ կը մեռնի, ճիշդ այն պահուն ուր Վէզիր խանի մէջ հոգեւորական վարժարան մը հաստատելու փորձեր կ'ընէր. և խնդիրը հոն է որ անօթի կը մեռնի:

Ա՜ղմ մարդ, կը մեռնի նոյն իսկ առանց գիտնալու թէ ան ժամանակուան համար բաւական կլորիկ համարուող գումար մը կը ձգէ իր ժառանգորդներուն:

Զէ՛ք հաւատար, հիմա կը համոզուիք:

Մարդուկին մահուընէն բաւական ետքը, օր մը ժառանգորդներուն միտքը կ'իյնայ թէ իրենց հոգեակաւոր ազգականը թուղթ ալ կը մոռտէր, և թէ սնտուկի մը անկիւնը քանի մը դէղ ձեռագիր մնացած է անկէ: Ու կը քրքրեն այդ թուղթերը, որոնց մէջէն Թիէռի նամակը իրենց աչքին կը զարնէ՝ օտար լեզուով գրուած ըլլալուն: Մարդիկը մեծ բան մը չեն հասկնար անկէ, և ասոր անոր կը ցուցընեն, պարունակութեան տեղեկանալու համար: Այդ փնտռտուքը մինչեւ հոն կը հասնի որ Պոլիս գտնուող Ֆրանսացի մը կը լսէ թէ Թիէռի մէկ նամակը կայ հայ ընտանիքի մը քով, և ինքն ալ իր կարգին փնտռտուք մը կատարելէ ետքը կը գտնէ Միջոցեային ժառանգորդները՝ և 50 ֆրանսական ոսկի կ'առաջարկէ նամակին համար:

Կարծեմ պէտք չկայ ըսելու թէ առաջարկը ընդունուեցաւ, և այդպէսով հայ գրող մը, մանաւանդ անօթի մեռնող հայ գրող մը, ժառանգութիւն ձգած կ'ըլլայ...:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ԵՊԻՍԿ. ՍԵՊՐԱՆԵԱՆ

«Եւ արդ զի՞նչ լուեսցո՞ւք զայս մասն անորոշկելի յանցանաց այպանել. եւ ո՞վն առցուր մարդկան առաւել քան օրինացն Աստուծոյ. եւ ո՞չ խոսիցիմք զնփանս անմին նախապատուեալ եւ զփառս ո՞չ ընա. Ընտրելի է ինձ տեսան խոյ երանութիւն զոր հատոյց փոխարէն նախատանացն, եւ սխալորելի վասն նորին՝ մարդկան չարախօսութեան»:

ՆԵՐՍԷՍ ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻ

Ա.

Լամբրոնացիի այս տողերով սկսած է Արիստակէս Սրբազան իր «Քահանայական խնդիր»ը, որուն ընթերցումը մեզի համար նոր ու բարոյական խոհուն ցնցում մը յառաջ կը բերէ, այնչափ մանրակրկիտ հետազօտութիւն մըն է դարաւոր տգիտութեան, երկրաքարշ դձձութեանց, և անլուր աղտեղութեանց, որոնցմով անարժան եկեղեցականութիւն մը հաղուագիւտ բացառութեամբ քանիցս յանդգնած է և ցարդ կը յանդգնի պղծել իր փիլոնն ու շուրջառը, ժողովուրդին սոսկումը, նողկանքը և ի վերջոյ անտարբերութիւնը արտադրելով, դէպի ինչ որ նուիրական էր ու պաշտելի:

Գրքին հեղինակը աշխարհական մը չէ, եթէ այնպէս ըլլար գուցէ արդէն ամբաստանութիւններու, զրպարտութեանց ներքեւ ճզմուած կ'ըլլար: 1867էն ի վեր, իր 22 տարեկան հասակէն սկսելով Կովկասի շատ կողմերը առաջնորդական պաշտօններ վարած, տարիներով Թիֆլիսի Առաջնորդ, ու վերջը Էջմիածնի Սինոդին անդամ, որմէ վերստին հեռաւոր անկիւն մը ղրկած են: Երիտասարդ ու սիրուած զրէչներ արդէն մեզ ճանչցուցած էին Ամուսնական խնդիրներու հեղինակը, բայց բանաստեղծական խնդիրը իսկապէս դարպլուխ բացող գործ մըն է, հոմերական շունչով ու Ցորով և երեմիայով խառն, զոր մարդ սիրտը կտոր կտոր ըլլալով կարդալ կը սկսի, և աչքը արցունքներու մէջ թաղուած հագիւ կրնայ վերջացնել, կանգ առնելէ վերջ ընդերկար իր վերջին տողերուն վրայ, որոնք պաղատագին աղօթք մըն են, Անհունութեան ուղղուած:

* * *

Առաջին տողէն իսկ շողոմ կեղծաւորութիւնը գոյութիւն չունի, դարաւոր նախապաշարումներու դէմ այնչափ խիստ և այնչափ անխնայ է Արիստակէս Սրբազան: Երկու սուր հարուած վանքերու անբարեկարգ վիճակին և ժողովուրդին հասկնալի լեզուով Աւետարանի մը չգոյութեան խնդիրներուն, և ալ ընկերն ենք Ս. հեղինակին:

1867ին 22 տարեկան, գրեթէ պատանի հասակին կուսակրօնութիւն ուխտելով կ'երթայ Շուշի, և իրը թեմական առաջնորդի փոխանորդ թեմին գլուղերը շրջելով առաջին օրէն քահանաներու «տգիտութիւնը և ծաղրական դարձած գրութիւնը» կը գրաւեն իր ուշադրութիւնը, և ինք անմիջապէս եռանդոտ ու երիտասարդական շունչով լեցուն բողոքագիր մը կը դրէ Սինոդին, պարզելով քահանայութեան անկեալ վիճակը և կը խնդրէ որ քանի մը մանուկներ այդ գիւղերէն ղրկուին էջմիածին, հոն կրթուելու և վերջը գիւղական արժանի քահանաներ ըլլալու համար:

Սինոդը անմիջապէս կ'ընդունի այս խնդիրքը, սակայն ղրկուած չորս մանուկները շրջանաւարտ ըլլալէ վերջ, մէկը Թիֆլիս կը քահանայանայ իսկ միւսները ուրիշ տեղ կ'երթան: Պարզապէս խոստովանութեան մը ձեւով կը պատմէ Ս. Հեղինակը իր այս առաջին յուսախաբութիւնը, որ տեսակին մէջ միակը պիտի չըլլար սակայն: «Տեցութեան դժուարին պայմանները» կը ստիպեն երիտասարդ փոխանորդը «անառողջութիւն պատճառաբանելով» հրաժարիլ պաշտօնէն, ու երթալ էջմիածին, ուր շուռելով պահել զինքը, անմիջապէս Տաթեւ կը ղրկեն իրը վանահայր և վիճակի փոխանորդ. հոս ալ նոյն ահռելի կացութիւնը:—«Ժողովուրդը, լեռներու այս ուշիմ և առողջակազմ որդիները զո՛ւրկ ո եւ է կրթութենէ և հոգեւոր մխիթարութենէ, քահանաները բոլորովին անարժան, վայրենի, տգէտ և շատ տեղեր անգրագէտ մարդիկ, եկեղեցիներն ամիսներով փակ, ժամերգութիւնն անտես առնուած»:

Եւ երիտասարդ վանահայրը ուզելով կատարելիք պարտականութիւնը, կը դիմէ նորէն Ս. Սինոդին, առաջարկելով Ս. Գէորգեան առաքելոյն վանքին մէջ հոգեւոր դպրոց մը հաստատել, ժապաւենաւորելով մը չենութեան ծախքերը հոգալով: Սինոդը կը պատասխանէ թէ այդ խնդրոյն համար պարտի Երեւանի Սերովբէ Եպիսկոպոսին հաւանութիւնը առնելով դիմել իրեն: Սերովբէ եպիսկոպոս լսել անգամ չի կամիր երիտասարդ վարդապետին, որ կը հրաժարի անմիջապէս և կը փոխադրուի Երնջակի Ս. Կարապետի վանքը:

1874ին Կաթողիկոսին կոնդակով կը շրջի էջմիածնի Ճեմարանին համար ընդունակութիւն ունեցող տղաք հաւաքելու համար և առիթ կունենայ մոռցուած անկիւնները լաւապէս ուսումնասիրելու:

1876ին վերստին կ'երթայ Շուշի իրը փոխանորդ և հոն չորս տարուան պաշտօնավարութեան մէջ Ս. հեղինակը կը խոստովանի թէ «անկարող կ'ըլլայ քահանայական դասակարգի բարելաւութեան նկատմամբ մի որ և է օգուտ բերելու»: Գէորգ կաթողիկոսի օրով քահանայական ձեռնադրութիւնները կը շատնան, և «մի վարդապետի ուժից և փոխանորդի իրաւունքի սահմանից վեր էր էջմիածնից եկած հրամաններուն և կարգադրութիւններուն դիմադրել»:

* * *

1883ին Թիֆլիս կը փոխադրուի առաջնորդական պաշտօնով: Արդէն տարի մը Ներսիսեան դպրոցին մէջ ուսուցիչ եղած, լաւ կը ճանչնայ Կովկասու մայրաքաղաքի քահանայական դասը, գիտէ ժողովուրդին տրտունջները և Թիֆլիս հասնելէն 14 օր ետքը կը գրէ. «Թիֆլիս քաղաքին մէջ կան 65 քահանաներ... ուրի տասը քահանաներ միայն կարելի է համարիլ ասոնց մէջ քահանայապատշաճ, միւսները կատարեալ հրէշներ են, որոնց ոչ թէ եկեղեցի և ժողովուրդ յանձնել չէ կարելի, այլ եկեղեցիի և ժողովուրդի մէջ թողուլն ալ մահացու մեղք է...»:

Ամառը կ'երթայ Կախեթի գիւղերը այցելութեան, և հոն կը հանդիպի յետին ծայր խեղճ ու կրակ քահանաներու որոնք կարդալ իսկ չեն գիտեր: Ահա նմոյշ մը.—

—Տէր Յակոբ, քանի՞ տարի է որ քահանայ ես ձեռնադրուած, կը հարցնեմ:

—Տասնըվեց տարի, կը պատասխանէ:

—Տարին քանի՞ անգամ պատարագ կը մատուցանես:

—Տասը, տասնըհինգ անգամ:

—Մի միայն տասը հաշուելով, կը լինի հարիւր վաթսուն պատարագ, ուրեմն Խորհրդատետրը կարող ես նաև անգիր հասկնալ: Բայց և այնպէս կարդա՛ սա մէկ աղօթքը (քահանային ի ծածուկ, այսինքն անձայն ըսելու աղօթքներէն մէկը:)

—Առանց ակնոցի չեմ կրնար կարդալ, իսկ ակնոցս տունը թողեր եմ, ըսաւ ինձի:

Տունէն բերել կուտամ ակնոցը:

—Հիմա կարդա՛, ակնոցդ բերին:

—Առանց ճրագի չեմ կրնար կարդալ կը պատասխանէ, թէեւ սենեակը դեռ արեւի լոյսով լուսաւորուած էր:

—Մոմեր վա՛ռեցէք կ'ըսեմ և խսկոյն չորս մոմ կը վառեն կը դնեն տէրտէրին մօտը:

—Ակնոցը բերին, մոմերն ալ պատրաստ են, կ'ըսեմ, հիմա կարդա:

Երկարաւէտ լռութիւն...: Վերջապէս ստիպելէս պարտաւորուած կը խոստովանի թէ կարդալ չի գիտեր:

—Տէր Յակոբ, կ'ըսեմ, ժողովուրդը քեզմէ պատարագի մատուցում խնդրելով ու վարձատրելով քեզ, կը հաւատա՛ ելեր, թէ պատարագ կը մատուցանես, ինչպէ՞ս չես խղճահարիր այդ ժողովուրդը խաբելով: Նա կորացած կը կանգնի անպատասխան...: Դառնալով դէպի քահանան, կը վճռեմ. «Դու այսու հետեւ ո եւ է քահանայական օրինակատարութեան չես համարձակիր մատենալ» ես քեզ կը ղրկեմ այդ իրաւունքից: Միայն կը կարգադրեմ որ ընկերդ, ամբողջ գիւղը հոմուելով իր արդեանց մէկ մասը քեզի տայ ապրուստի համար:»

Անկէ ետքը գիւղացիներէն ո՛չ մէկը եկաւ պաշտպանել յիշեալ քահանան: Ճշմարտութեան դէմ կը մեղանչէն անոնք, որ հայ գիւղացիները իրը պատճառ ցոյց կուտան մի որ և է եկեղեցական խնդրոյ մէջ, երբ կը կամին ծածկել իրենց անմաքուր ձգտումները. «Պէտք է գիւղացիներուն հասկցնել և մէջոց տալ հասնելու և նա պատրաստ է ընդունելու, ինչ որ օգտակար է:

ՊԻՒՐԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆՉԷՍԹՐ 6 հոկտ.

Աւետեաց ընթերցողներէն անոնք որոնք առեւտրական հարցերով կը հետաքրքրուին, անշուշտ յիշելու են թէ ամիսներ առաջ չեշտած էի սա պարագան թէ յուլիս, օգոստ. սեպտ. և հոկտ. ամիսներուն մէջ եթէ նոյն իսկ չափաւոր խնդրանք մը ըլլայ Մանչէսթրի և Լիվերբուլի հրապարակներուն վրայ՝ բամպակի, մանածի և կտաւի համար՝ սով մը անխուսափելի պիտի դառնայ: Անկէ ի վեր բամպակին դիները ուժգին ելեւէջներ ունեցան, իրրեւ արդիւնք հրապարակին գլխաւորաբար չահագէտներու ձեռքը խաղալիկ մը դարձած ըլլալուն և անոնք բարձրացան ա՛յն տեսակ արժէքներու և հրապարակը մատնեցին այն ատիճան յուզումի մը որ բամպակի և բամպակեղէն ապրանքներու պատմութեան մէջ պատահած չէր երբեք՝ Ամերիկայի քաղաքական պատերազմէն ի վեր: Այս վիճակին միակ պատճառն է անշուշտ ամերիկեան բամպակին անցեալ տարուան բերքին նուազ ըլլալը, որով հակառակ խնդրանքին ծայրայեղ ժամանակին մը չունենալուն Լիվերբուլի հրապարակին վրայ գտնուած բամպակի սթոքը և Ամերիկայէ Անգլիոյ համար բեռցուած քանակները շարունակ նուազ թիւեր կը ներկայացնէին բաղդատմամբ անցեալ տարուան նոյն ժամանակուան քանակներուն: Տարւոյն սկիզբը մէկ քանիներու յայտնած սա կարծիքը թէ 1900ի մէջ, դէթ նոր բերքին երեւան գալուն՝ (եթէ երբեք այն ալ չահաւէտ ու առատ ըլլար) դիներու զգալի ու տեւական անկում մը պէտք չէ սպասել, կը տեսնենք թէ առողջ ու լուրջ պատճառի մը վրայ հաստատուած էր. — անխուսափելիութիւնը մատուցման անբաւականութեան խնդրանքին հանդէպ, իրրեւ հետեւանք մատուցանելի առարկային նուազութեան: Եթէ գիները արագ արագ բարձրանալ սկսան, պակ մը կարծողներ եղան թէ, իրագործուելիք մեծ չահերէն չլացած, խոշոր չահագէտներ իրենց պահած ահագին սթոքները երեւան պիտի բերեն և պիտի թափեն Լիվերբուլի հրապարակին վրայ, գիներու անմիջական ու թաւալագլոր անկումներ երեւան բերելով: Նոյնպէս երբ Միացեալ Նահանգներու մէջ բամպակի չահագէտ խոշոր տուն մը անսպասելի անանկութեամբ մը տապալեցաւ, անմիջապէս գրեթէ ընդհանուր կարծիք մը դոյացաւ թէ յիշեալ տան չահագիտութեան համար մթերած բամպակի խոշոր սթոքը մը հրապարակ պիտի նետուի դրամի վերածելու համար և որուն հետեւանքը պիտի ըլլայ, դարձեալ, գիներու անկում մը: Ասոնք կարծիքներ կամ փափաքներ էին որոնք սակայն ոմանց համար բարեբաղդաբար, իսկ ոմանց համար դժբաղդաբար չէր կանացան, որովհետեւ երեւակայուած խոշոր սթոքերը գոյութիւն չունեին բնաւ: Գիներու հաւանական անկումներու վախէն պաշարուած, մէկ քանի շատ հազուագիւտ բացառութիւններէ զատ՝ գրեթէ ամէն մանածագործներ, կտաւագործներ և վաճառականներ խոշոր քանակներու մտնելէ զգուշացան շարունակ, բաւականալով օրէ օր իրենց պէտքերուն բաւող քանակներու դնմամբ, որով բնականաբար մանածը և կտաւներն ալ բամպակի դիներուն հակայաքայլ յառաջացման հետեւեցան մեքենաբար: Պոլսոյ, Իզմիրի, Պէյրութի և Թուրքիոյ զանազան հրապարակներուն համար գնող վաճառականներն ալ (Shipper) այդ զգուշաւոր ընթացքին հետեւած ըլլալով և ժամանակին, նպաստաւոր գիներով, իրենց աշխատ պէտքերուն բաւող կտաւի հրամաններ տեղաւորած չըլլալով—մէկ քանի բացառութիւններ թերեւս գտնուին—տիպուեցան, իրենց թղթակիցներուն սթոքը գէթ կարելի եղածին չափ տեսակաւորեալ պահելու համար, յախուռն և մինչեւ իսկ անհաշիւ գնումներ ընել վերջերս, Մանչէսթրի հրապարակին վրայ գտնուող և մասի վրայ համրուող կտաւի և տպածոյի սթոքը բռնողներէն—որոնց 3ը հայ: Աւելորդ է ըսել թէ այս վերջինները փառաւոր գործեր ըրին: Պարագայ մը զոր պէտք չէ ուշադրութենէ վրիպեցնել սա՝ է թէ տակաւին Պոլսոյ մէջ ծախսուող կարգ մը ապրանքներու

—)(2)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐԴ ՌԻՋՄՈՆԴԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Ս.

—Թոյրս ու մայրս հոս են, ըսաւ Հանրի տ'Ալբէմբ: Շատ պիտի ուրախանան ձեզ տեսնելով սիրելի Ռաուլ: Գիտէք թէ ո՛րքան կը սիրեն ձեզ: Քանի մը օր առաջ Բարիզ եկանք. բնաւ մտքէս չէր անցներ որ հոս գանէի ձեզ: Բրիտանական սովորութեան համաձայն՝ մեր ընտանիքին բարեկամներէն Բօնտիշէրիի հիւպատոս Պ. Մաք Միբսընի միջոցաւ ընդունուեցանք հոս:

—Ձեր պատուական հայրը, հարցուց Ռաուլ, չընկերցա՞ւ ձեզի:

—Պատուական հայրս չուզեց մեզի հետ միանալ գալ. ըսաւ թէ Բարիզի տուներուն մէջ պիտի խեղդուեր: Սա իրաւ է որ հայրս հոն վարժուած է. ատիկ զատ՝ մեծ շահեր իր ներկայութիւնը անհրաժեշտ կը դարձնեն. Թէեւ հայրս վաճառականան ոգի ունի, սակայն իրեն կը պակսին ճարտարարուեստական ու շահախնդրական կարողութիւնները: Բայց բաւ է որքան խօսեցանք իմ և իմիններուս վրայ: Դարձեալ կը կրկնեմ թէ շատ երջանիկ եմ ձեզ հոս գտնելուս, մինչդեռ ես կը կարծէի թէ Մօնթէան ծովակալին հետ Նիւ-Եորք կը գտնուիք, կամ թէ Հուտսընի ծովածոցին, Բանչաթքայի և կամ Կրէօլանտայի մէջ: Ձեր վերջին նամակը այնպէս ենթադրել տուաւ ինծի:

—Հիմա տակաւին հոն պիտի ըլլայինք, պատասխանեց Ռաուլ, բայց ծովակալ Մօնթէանի նաւաբաժինը այնպիսի թաթառի մը հանդիպեցաւ ու մարտանաւերը այնքան մեծ վնասներու ենթարկուեցան որ հարկ եղաւ Միանսա բերել տալ զանոնք: Պէտք է խոստովանիլ թէ խեղճ ծովակալին վարկը կոտրած է արքունիքին մէջ: Ոչ ոք ցաւ կը զգայ անոր դէմ խաղ մը խաղցուելուն համար:

Միեւնոյն վայրկեանին սուր և դաժան ձայն մը բարձրացաւ սիւնին ետեւէն:

—Զէ՛ք պարեր Պ. Ռաուլ:

Այս խօսքերը արտասանողը դէմքով շատ անախորժ երիտասարդ մըն էր: Փոքր մարմնով, կարճահասակ, գլուխը ուսերուն մէջ մտած, ողնայարը աչքի զարնելու աստիճան ցցուած: Կռնակին վրայ սապատ մը կար, մարմնին անդամները երկար ու ղղուտ էին:

—Իմ ազգականներէս Սըր Ճօզէֆ Էճբրթըն, ըսաւ Ռաուլ, Հանրի տ'Ալբէմբի պատասխանեց Ռաուլ, բայց ծովակալ Մօնթէանի նաւաբաժինը այնպիսի թաթառի մը հանդիպեցաւ ու մարտանաւերը այնքան մեծ վնասներու ենթարկուեցան որ հարկ եղաւ Միանսա բերել տալ զանոնք: Պէտք է խոստովանիլ թէ խեղճ ծովակալին վարկը կոտրած է արքունիքին մէջ: Ոչ ոք ցաւ կը զգայ անոր դէմ խաղ մը խաղցուելուն համար:

Միեւնոյն վայրկեանին սուր և դաժան ձայն մը բարձրացաւ սիւնին ետեւէն:

—Զէ՛ք պարեր Պ. Ռաուլ:

Այս խօսքերը արտասանողը դէմքով շատ անախորժ երիտասարդ մըն էր: Փոքր մարմնով, կարճահասակ, գլուխը ուսերուն մէջ մտած, ողնայարը աչքի զարնելու աստիճան ցցուած: Կռնակին վրայ սապատ մը կար, մարմնին անդամները երկար ու ղղուտ էին:

—Իմ ազգականներէս Սըր Ճօզէֆ Էճբրթըն, ըսաւ Ռաուլ, Հանրի տ'Ալբէմբի ներկայացնելով փոքր սապատողը:

Երկու երիտասարդները յարգալից ողջոյններ փոխանակեցին:

Ճօ Էճբրթըն ձեռքերը չարժելով ըսաւ.

—Զէ՞ք պարեր Պ. Ռաուլ: Կարե՞լի բան է որ հաճոյք չզգաք պարէն: Ես տասը տարի պիտի տամ իմ կեանքէս վայս մը դառնալու համար: Դժբաղդաբար, յարեց դառն ժպիտով մը, շրթունքները խածնելով, թարթիչները քթթելով, ինծի թոյլատրուած չէ այդ տեսակ զբօսանքով մը զուարճանալ:

—Հաւատացէք որ, պարոն, գոչեց Հանրի տ'Ալբէմբ, այն անկեղծ շեշտով, որ գաղթածիններուն յատուկ է, շեմ հակնար թէ ի՛նչու համար չէք պարեր, քանի որ հաճոյք կը զգաք ատկէ:

—Այո՛, այո՛ յարեց Ճօ Էճբրթըն չար ծամածուռով մը. պարող զոյգերուն մէջ խառնուիմ որպէսզի վրաս ծիծաղէք:

Երկու երիտասարդները յարգալից ողջոյններ փոխանակեցին:

Ճօ Էճբրթըն ձեռքերը չարժելով ըսաւ.

—Զէ՞ք պարեր Պ. Ռաուլ: Կարե՞լի բան է որ հաճոյք չզգաք պարէն: Ես տասը տարի պիտի տամ իմ կեանքէս վայս մը դառնալու համար: Դժբաղդաբար, յարեց դառն ժպիտով մը, շրթունքները խածնելով, թարթիչները քթթելով, ինծի թոյլատրուած չէ այդ տեսակ զբօսանքով մը զուարճանալ:

—Հաւատացէք որ, պարոն, գոչեց Հանրի տ'Ալբէմբ, այն անկեղծ շեշտով, որ գաղթածիններուն յատուկ է, շեմ հակնար թէ ի՛նչու համար չէք պարեր, քանի որ հաճոյք կը զգաք ատկէ:

—Այո՛, այո՛ յարեց Ճօ Էճբրթըն չար ծամածուռով մը. պարող զոյգերուն մէջ խառնուիմ որպէսզի վրաս ծիծաղէք:

Ճօ Էճբրթըն՝ Ռաուլ տը Պլինեաքի հեռաւոր ազգականներէն էր: Բաւական մեծակալ հարստութեան մը տէր, երբեմն Բարկ և երբեմն Լանտոն կը բնակէր: Լորտ Ռիչմոնտի մտերմութիւնը կը վայելէր, և իր քաշքշուքներովը ու չարաճճի սրաբանութիւններովը կը զուարճացնէր զայն: Շատ մաքուր կերպով կը խօսէր ֆրանսերէն լեզուն, գրեթէ առանց շեշտի. լեզուին բոլոր նրբութեանցը տեղեակ էր ու մեծ հռչակ հանած էր իր խածատիչ սրաբանութեանց ու երգիծանքներուն համար:

—Պարոն, հաճեցէք մեզի հետեւիլ, յարեց Հանրի տ'Ալբէմ: Սիրելի Ռաուլս պիտի ներկայացնեմ մօրս և քրոջս, որք շատ ուրախ պիտի ըլլան զայն տեսնելնուն: Միեւնոյն ատեն պատիւ պիտի ունենամ նաև, եթէ կը հաճիք, անոնց ներկայացնել Պ. տը Պլինեաքի ազգականը:

—Զեմ ընդունիր, գոչեց Ճօ Էճբրթըն իր ամէնէն թթու ձայնով, հակառակ ներկայացնելով փոքր սապատողը:

Երկու երիտասարդները յարգալից ողջոյններ փոխանակեցին:

Ճօ Էճբրթըն ձեռքերը չարժելով ըսաւ.

—Զէ՞ք պարեր Պ. Ռաուլ: Կարե՞լի բան է որ հաճոյք չզգաք պարէն: Ես տասը տարի պիտի տամ իմ կեանքէս վայս մը դառնալու համար: Դժբաղդաբար, յարեց դառն ժպիտով մը, շրթունքները խածնելով, թարթիչները քթթելով, ինծի թոյլատրուած չէ այդ տեսակ զբօսանքով մը զուարճանալ:

—Հաւատացէք որ, պարոն, գոչեց Հանրի տ'Ալբէմ: Սիրելի Ռաուլս պիտի ներկայացնեմ մօրս և քրոջս, որք շատ ուրախ պիտի ըլլան զայն տեսնելնուն: Միեւնոյն ատեն պատիւ պիտի ունենամ նաև, եթէ կը հաճիք, անոնց ներկայացնել Պ. տը Պլինեաքի ազգականը:

—Զեմ ընդունիր, գոչեց Ճօ Էճբրթըն իր ամէնէն թթու ձայնով, հակառակ ե-

---

բախտաւորտ ըլլալուս: Հրէշները գիշերը դուրս չեն հաներ:

Հանրի չպատասխանեց և Ռաուլի դառնալով.

—Անակնկալ մը պիտի խնայեմ ձեզի, այնպիսի անակնկալ մը, որուն չեր սպասեր անշուշտ:

—Մոռցայ ըսելու աւելցուց Ճօ Էճբրթըն թէ օրիորդ Կրաս

ԱՅԼԱԶԳԻ ՄԱՍԻՆ

Վերջին ոստիկանը

Ամենուրեք հանգիստ է։ Ոստիկանները, զինվորները, ամբոխը, ամենուրեք հանգիստ է։ Ամենուրեք հանգիստ է, բայց ինչպես ասում է ոստիկանապետը, հանգիստը ոչ մի վայրկյանով չի խանգարվի, եթե ինչպես հրամայվել է, ամենուրեք

ԳՈՆԵԱՑԻ նահանգին մէջ մինչեւ հիմա 206,800 զրուշ հաւաքուած է կառուցուելիք արհեստանոցին ի նպաստ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան նախկին թարգման վախանեաւ Պ. Բիլանի ժամանակով մենաշնորհ ստացած էր վարկի պանքա մը հաստատելու համար և այդ նպատակով երկու հազար ոսկի յանձնած էր Օսմ. Պանքային՝ իբրեւ երաշխաւորութեան գումար։ Արդ, այդ պանքան մինչեւ հիմա հաստատուած չըլլալով, վախանեալին ժառանգորդները խնդրած են իրենց վերադարձնել այդ երկու հազար ոսկին։ Մեծ-Եպարքոսը ծանոյց ելմտական նախարարութեան որ այդ գումարը յանձնուի նոյն ժառանգորդներուն եւ կամ անոնց ցոյց տալիք փոխանորդին։

ՌԻՏԻԷ Էֆ.—Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա և զինուորական վարժարանին երկրորդ վերատեսուչ Բիլա փաշա, առջի օրը, Կիւլխանէի հիւանդանոցը գացին և Ռիտէր Էֆ.ի որպէսութիւնը հարցուցին։

ՍԲԱՐԹԱՑԻ գիւղաքաղաքին շուկային մէջ անցեալները երկաթագործի մը խանութէն հրդեհ ծագելով, սասնըշորս խանութներ այրեր և վեց խանութներ ալ վար առնուեր են՝ թէ՛ կառավարական պաշտօնարանը և թէ ամբողջ շուկան ազատելու համար։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Օսմ. սահմանագիտի հրամանատարներուն ծանուցուեցաւ որ անդորրութիւնը խռովող և աւազակութիւն ընող շարագործները պատժուին և անոնց շահատակութիւններուն բնաւ առիթ չտրուի։ Նաեւ հրման տրուեցաւ փութով հալածել պուլիսը ու հեղլէն աւազակախումբերը, զանոնք կազմողները ձերբակալել և դատաստանի ենթարկելով պատժել։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, պետական Խորհուրդին որոշմամբ, ծանոյց ամէն կողմ թէ վիրաւորուած անձ մը եթէ աղքատ ըլլայ, աղքատներու հիւանդանոցներուն մէջ դարմանուի, իսկ կարողութիւն ունեցողը ազատ ըլլայ իր ուզած բժիշկին կամ վիրաբոյժին ձեռքով դարմանուելու։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Փոդրանոցը օրական երկու հարիւր հազար կոսը հինգ և տասը փարանոց մանր դրամ կը պատրաստէ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.—Պալթիկ ծովի կամաւոր նաւատորմին Հիրլով շոգենաւը 24 սպայով և 1715 զինուորներով՝ երէկ Օտեսայէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և քիչ ետքը ճամբան շարունակեց դէպ ի Ծայրագոյն Արեւելք։ Նոյն նաւատորմին Բեդերսպուրկ շոգենաւը՝ արձակուած 250 զինուորներով, երէկ Վլատիվոսթոքէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և քիչ մը կենալէ ետքը իրիկուան Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ԵԱԼՈՎԱՑԻ ջերմուկներուն կողմը, ինչպէս կը յիշուի, պեղումներ կատարուելով բիւզանդական թուականէն մնացած բաղնիքի շէնքերը երեւան հանուեցան և կայս. Իրատէի մը համաձայն ատոնք նորոգուեցան՝ պահելով հանդերձ իրենց իսկական ձեւը։ Շինութիւնները բոլորովին աւարտած ըլլալով երէկ բացումը կատարուեցաւ։ Կայս. անձնական Գանձուն նախարար Սագրզ Յովհաննէս էֆ. և ուրիշ պաշտօնատարներ, երէկ առտու, Մախստէյի 19 թիւ շոգենաւով ելլելով գացին և անկէ կառքերով՝ ջերմուկները։ Բաղնիքներուն բացումը կատարուեցաւ ոչխարներ զոհուելով և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըլլալով Վեհ. Սուլթանին համար։ Սագրզ Յովհաննէս էֆ. բանախօսութիւն մը ընելով թուեց Վեհ. Սուլթանին երկրային շնորհները որոնց մէկն է այդ բաղնիքը, և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Յետոյ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ սեղանէն ետքը ներկաները այցելեցին ջերմուկները, օթէլը և այլն։

ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութեան կողմէ կարգուած յանձնաժողով մը աւարտեց Հալքալրի երկրագործական և անասնաբուժական վարժարանները ընդունելիք ուղղութիւնները մուտքի քննութիւնները։ Առաջնոյն համար տասնըհինգ և երկրորդին ալ տասնըեօթը ուսանողներ ընդունուեցան։ Պրուսայի ու Սկլանիկի նահանգներէն և Զաթալճայի գաւառէն բերուած տասնըեօթը ուսանողներ ալ Հալքալրի երկրագործական վարժարանը ընդունուեցան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը երեքշաբթի օրէ ի վեր յոդացաւէ կը տառապի, որով յետաձգած է Վառնայի ամբարանոցը երթալը։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին 23 տնուոր 98 իսլամ գաղթականներ՝ Պոնտայէն և 40 տնուոր 192 գաղթականներ ալ Բէսարաբիէն։

ՄԱԲՍԱՑԻՆ Խորհուրդը որոշեց որ արմտիք, երկաթ, աղիւս, կղմինտր, զինկօ, դոյլ և այն կարգի ապրանքներ որոնք ծանր կը կշռեն և պահարանի մէջ չեն դրուիր, մաղուններու մէջ կամ մաքսատանց նաւամատոյցներուն վրայ կընան քննուիլ, առանց մաքսատուն հանելու, վասն զի եթէ մաքսատուն հանուին փոխադրութեան ծախքը շատ կ'ըլլայ և այդ ապրանքները իրենց արժէքովը չեն կրնար բաւական ըլլալ այդ տեսակ ծախքերու։ Խորհուրդը որոշեց նաև որ քննութիւնները պէտք է անթերի կատարուին, դիւրութիւններ ընծայուին և բողոքի պատճառ չտրուի։

ԱՏԱՆՍՅԻ նահանգին կեդրոնական բժշկ Մաճարաքի էֆ. կ'ըսէ Սասուհի, պաշտօնական եղած է, վասնզի Ցունաստանի բժշկական վարժարանէն եղած է և ասոր կողմէ դատական պաշտօնէութեան ուղղուած տեղեկագիրները գիտութեան պահանջումներուն չեն համապատասխաններ։

ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ.—Բանի մը անծանօթ անձեր Ի. Բ. անուն վաճառականին մէկ ամուսան մէջ երեք անգամ սպառնական նամակներ ուղղելով պահանջեր են որ հարիւր ոսկինոց պանքնոթ ղրկուի իրենց՝ Փրանսական նամակատան միջոցաւ։ Վաճառականը առաջին անգամ ստացած նամակը յանձներ է Բերայի ոստիկանութեան։ Իսկ երրորդ նամակը տանողը՝ Սթրանքալի դեղարանին սպասաւորներէն Սապոնօղլը Անարկիրօ՝ յանձներ է ոստիկանութեան։ Այդ անձը հարցաքննուելով յայտարարեր է թէ Պոլսոյ կողմէն Դալաթիա անցած միջոցին նաւակ նստելու պահուն մաքուր հագուած և անծանօթ մարդ մը այդ նամակը իրեն յանձներ է վաճառական Բ. Ի. տրուելու համար և թէ ինք ալ կասկածելի բան մը չտեսնելով, կատարեր է յանձնարարութիւնը։ Անարկիրօ յուզումէն հիւանդացած ըլլալով հիւանդանոց տարուեր է։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ՄԷՋ ՈՃԻՐ.—Հոլանտական դրօշ կրող շոգենաւի մը մէջ որ երէկ Սէլանիկէն Պոլսոյ նաւահանգիստը եկաւ, ոճիր մը գործուեր է։ Ուղեւորներէն Տանիէլ Եորկի գիշերը, դաշոյնով վիրաւորեր է երրորդ նաւապետը ու նաւաղներէն մէկը։ Ոճրագործը երէկ յանձնուեցաւ ոստիկանութեան։

ԱԶԳ.—Հանր. Պարտի Վարչութեան

Շերամի հունտերու պատրաստութեան և վաճառման կանոնագրին 11րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, այն անձերը որոնք Պրուսայի շերամարուծական վարժարանէն վկայական չունին, բայց ընտելացած են գիտական եղանակներուն, և հարկ եղած հմտութիւնը ունին հունտերու պատրաստութեան և շերամաբուծութեան համար, կը հրաւիրուին ներկայանալ Պրուսայի շերամարուծական վարժարանին հոգ։ 4էն մինչեւ 20՝ յատուկ յանձնաժողովին առջեւ քննութեան ենթարկուելու համար։ Հետեւաբար անոնք որ կ'ուզեն այդ վարժարանին արտօնագիրը ստանալ, որ քննութենէ ետքը պիտի տրուի, պարտին, ուրբաթի և կիրակի զատ, ամէն օր ներկայանալ վերոյիշեալ պայմանաժամին մէջ։

Տնօրէնութիւն

30/13 հոկտ. 1900

Ազգային Լուրեր

—Խառն Ժողովս գումարուեցաւ երէկ ոչ-սովորական մեծամասնութեամբ և յարաբերական խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ժողովին յառաջիկայ նիստը պիտի յատկացուի գաւառային առաջնորդներու և տեղապահներու կողմէ հասած կարգ մը զրութեանց քննութեամբ։ Ժողովին երէկուան նիստին մէջ նկատողութեան առնուեր է նաև մէկ օր առաջ Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքէն հասած հեռագիր մը, որուն նկատմամբ անցեալ ուրբաթ օրուան խորհրդակցութեան մէջ կարգադրութիւն մը եղած ըլլալով, հարկ դատուեր է նոյնը կրկնել, և այս մասին բացատրութիւններ հաղորդել Ն. Ամենապատուութեան։

—Վանայ առաջն. փոխանորդ Բագրեւանդեան Սահակ վարդապետ, առարկելով որ տեղական միջոցներով անկարելի է Առաջնորդարանին պէտքերն ու իր ապրուստը հոգալ, գոնէ հինգ ոսկիի ամսական մը կը խնդրէ։ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս տասը ոսկի կը ստանար իբր Այցելու Հովիւ նոյն վիճակին։

—Ուսումնական Խորհրդոյ չաթթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Դալաթիա, ատենապետութեամբ Յ. Գուրգէն էֆ.ի։

1. Նախորդ նիստին որոշման համեմատ Հրանտ Ասատուր էֆէնտի գաւառական ազգային վարժարանց վիճակացոյցի պատրաստութեան համար առաջնորդութիւնէն եկած տեղեկագիրը քննած և իր յայտագիրը ներկայացուցած ըլլալով, Խորհուրդը այդ տեղեկագրէրէն 33ը միայն իբրեւ ամբողջացեալ տպագրութեան յանձնել որոշեց մինչեւ տարեգլուխ, մայրաքաղաքիս վարժարանաց 1901ի վիճակացոյցին հետ միասին։ Իսկ մնացեալ տեղեկագրերուն մէջ թերութիւններ նշմարելով, պէտք տեսաւ նախ ամբողջացնել տալ զանոնք, և ապա երկրորդ տետրակով մը տպագրել տալ յառաջիկայ ապրիլ 1ին։

2. Պալթու ազգային վարժարանաց ուսումնական վիճակին վրայ քննութիւն մը կատարելու համար իր կողմէ կարգուած քննիչ էֆէնտիներու տեղեկագրերը զոհութեամբ լսեց, և որոշեց իր յաջորդ նիստին հրաւիրել Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը, վարժարանին ելմտացոյցին մասին խորհրդակցութիւն մը կատարելու համար անոր հետ։ Խորհուրդը որոշեց միանգամայն գրել և դադրեցնել տալ նոյն վարժարանին մէջ առանց վկայական պաշտօնավարող ուսուցիչները։

3. Տեղեկանալով որ Գասըմ փաշայի ազգային վարժարանին մէջ իբրեւ ուսուցիչ պաշտօնավարող անձը չունի ի ձեռին վկայական, պաշտօն յանձնեց իր անդամներէն Կուրտիկեան Ստեփան էֆէնտիի որ անմիջապէս նոյն դիւղը երթալով, դադրեցնէ այդ անձը վարժարանին մէջ պաշտօնավարելէ։ Խորհուրդը միանգամայն որոշեց իր յաջորդ նիստին հրաւիրել Գասըմ փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը՝ լսելու համար անոր բացատրութիւնները յիշեալ պաշտօնական անբարոյական ընթացքին մասին։

4. Որոշեց մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց վաւերացեալ տեսուչները կարգաւ հրաւիրել Խորհրդոյ նիստերուն, խորհրդակցութիւններ կատարելու համար անոնց հետ, իրենց խնամոց յանձնուած վարժարաններուն վերակազմութեան մասին։

5. Կիւրինի և Ռուսճուգի Թաղ. Խորհուրդները հրահանգ խնդրած ըլլալով իրենց վարժարաններու վերակազմութեան մասին, նկատողութեան առաւ այն գիրքը և որոշեց պէտք եղած հրահանգը հաղորդել նոյն Թաղ. Խորհուրդներուն։

Զբաղեցաւ նաև 10-12ի չափ կրթական մասնաւոր խնդիրներով։

—Բարիզէն կը գրեն մեզ.— Բարիզի մէկ քանի թաղերուն մէջ ամէն քայլափոխիդ Հայերու կը հանդիպիս։ Իսկ Հայուհիներու եթէ հանդիպիլ կ'ուզէք գացէք Բարիզի մեծ վաճառատունները, զոր օրինակ Պոն-Մարշէ, Լուվր եւն. և այնտեղ կը հանդիպիք Հայուհիներու։

Եւ զարմանալին ոչն է գիտէք. շատ անգամ այդ Հայուհիները իրենց տեղային զգեստներով եկած են Բարիզ։ Ծուցահանդէսի առթիւ Բարիզ եկող Հայերէն շատերը կովկասէն են՝ Թիֆլիզէն, Բագուէն, Երեւանէն, Նուշիէն, Պաթումէն, Սղնախէն եւն. եւն. ուրիշներ Ռուսաստանէ զանազան մեծ քաղաքներէն՝ Բեդերսպուրկէն, Մոսկուայէն, Սիմֆէրոփոլէն, եւն։ Ամենք գաղափարը ունեցեր են ամբողջ ընտանիքով գալ, այնպէս որ երբեմն կը հանդիպիս խումբ մը մարդոց՝ երկու սեռէ որոնք Հայու տիպար ունին, կը լսես պտիկները որ զանազան հարցումներ կ'ուղղեն իրենց ծնողաց։ Այնտեղ կը տեսնուի մեծ պապը, մեծ մայրը, հայրը, մայրը, թոռները, հարսները։ Գուցէ կարծէք թէ այս եկողները Կովկասի մէջ լրբ հարուստ յայտնի անուն ունեցողները ըլլան, շատ պիտի սխալիք։ Այո՛, այդ յայտնի հարուստներէն մէկ քանին եկած են և կամ գուցէ եկած են, բայց մը լսածին համեմատ, շատերը պարզ վաճառականներ են, որոնց կարողութիւնը շատ մեծ չէ, և որոնք հետաքրքրուած են Բարիզով և Ցուցահանդէսով։ Մոսկուայէն պարզ վաճառական մը որուն հետ դիպուածով ծանօթացայ, կ'ըսէր, «փող հաւաքել ենք, պէտք եղած տեղն էլ ծախսել գիտենք. ուզում ենք բան տեսնել...»։ Հրաշալի խօսք որ պարզ մարդու մը բերանէն ելլելով աւելի թանկագին կը դառնայ։ ուր էր թէ մեր բոլոր վաճառականները միւնոյն կերպով մտածէին և վարուէին քան այս Մոսկուայի վաճառականը, որ բան մը չի խնայեր տեղ տեսնելու, սորվելու, իր մտքին հորիզոնը աւելի ընդարձակելու, որով կարող կ'ըլլայ իր վաճառականութիւնն ալ ընդարձակել և ապահովել։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յովհաննէս էֆ. Ալալըմեանի ընդ Օր. Մանկիկ էօժէնի Բ. Նահապետեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։ Զէնոբ էֆ. Հիսարլեան 108 ղրշ., Յակոբ էֆ. Սարքարեան 108 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

ԼՈՅՍ չարաթաթերթի Զ. տարեշրջանի 13երորդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հեռաքքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ։—Տարեկան 50, վեցամս. 25 և հատը 1 ղրուշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Դալաթիա։

ԹՂԹԱԲԵՐ

Ա. ԵՒ ՕՐԻՈՒԱՆ

(Հոկտեմբեր 10ի թերթերէն)

Պ. ԼՈՒՊԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՐԹԻՒՆԸ

Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին և իր ընտանիքին կարեւոր գումար մը ժառանգութիւն ինկեր է։ Վերջին թղթաթերով առնուած եւրոպական թերթերը կ'ըսեն թէ ժառանգութեան գումարը 150 հազար ֆր.ի կը հասնի, զոր Պ. Լուպէի և իր տղոց Թոդած է Նախագահին ծեր բարեկամուհիներէն մին տիկին Բէրրէ որուն ամուսինը հայրենակից էր Պ. Լուպէի։ Տիկին Բէրրէ ընդհանուր կտակներկալ կարգեր է Լիոնի հիւանդանոցներուն վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Բապրան, նոյն Խորհուրդին անդամ Պ. Մանծինի և Պ. Էմիլ Լուպէ։ այս վերջինը կտակատար ալ կարգուած է։ Պ. Լուպէ քառասուն տարիէ ի վեր սերտ յարաբերութիւն ունէր Պ. Բէրրէի հետ, որուն դրացիր էր Մարսանի մէջ։ ամէն ատեն խորհրդատուն ու փաստաբանը եղած էր Պ. Բէրրէի, որուն առեւտրական և ուրիշ դատերը ինք կը նայէր։ Իր միակ զաւակին մահէն ետքը, որ 1893ին պատահեցաւ, տիկին Բէրրէ որոշեց իր հարստութիւնը յատկացնել բարեգործական հաստատութեանց, և Պ. Լուպէի յանձնուեցաւ բաշխման գործը նուիրներու, որոնք երեք միլիոնի կը հասնէին։ Այդ գումարներով երկրագործական որբանոց մը հաստատուեցաւ Բոլոնեի մէջ և ապաքինարաններու հիւանդանոց մը՝ Լիոնի մէջ։ Մասնաւոր կտակագիրներու վճարումէն յետոյ, որոնք հարստութեան կէսն են, և որուն մէջ կը գտնուի Պ. Լուպէի կը-տակուած յիշեալ 150 հազար ֆր.ի գումարը, մնացեալ ժառանգութիւնը կտակատարներուն միջոցաւ բարեգործական գործերու պիտի յատկացուի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն, 9 հոկտ.— Երէկ, երկուշաբթի կարգ մը ընտրութիւններ կատարուեցան գաւառներու մէջ, բայց անոնց արդիւնքը՝ այսօր, երեքշաբթի կէս օրէն յետոյ յայտնի պիտի ըլլայ։ Շաբաթ օրը կատարուած ընտրութեանց արդիւնքները երէկ իրիկուն յայտնի եղան։ Կուսակցութեանց վիճակը մինչեւ այս առտու, երեքշաբթի, հետեւեալն էր.

Երեսփ. ժողովը կազմով 670 երեսփոխաններէն 491ը ընտրուած են, որոնք սապէս կը բաժնուին.— Նախարարական 237, ընդդիմադիր 164։ Ընդդիմադիրները միայն 23 տեղու կը կորսնցնեն, բայց հիմա 18 տեղու կը շահին, ինչ որ 5 տեղուի զուտ շահ մըն է միայն նախարարականներուն համար։ Երկուսն օրը լաւ էր ազատականներուն համար։

Գիշերը Լոնտոն հասաւ երկու ընտրութեանց արդիւնքները, մին Բարվտրթն նահանգինը, որ Կալլէսի մէջ կը գտնուի և միւսը Լանքաշայրի մէջ գտնուող Ռատքլիֆ կոմսութեան ընտրական արդիւնքը։ Այս երկու ընտրութեանց մէջ ընդդիմադիրները երկու տեղու շահեցան։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Բէրլին, 3 հոկտ.—Կը ծանուցուի թէ Թունկ-Ֆու-Սիանկ, պատժուելու վախէն, Շան-Սիի նահանգը փախեր է։ Կը հաստատուի այն լուրը թէ չինական կառավարութիւնը իր բոլոր ճիգերը կը թափէ Պոքսըրները ցրուելու և պատժելու համար։ Երկուշաբթի օր չինական զօրքերու ջոկատ մը տեսնուեցաւ Բէյ-Թա-Զիի մօտ. կը կարծուի թէ այդ զօրքերը յատկացուած են Պոքսըրներուն դէմ գործելու։ Թիէն-Զինէն հոկտ. 5 թուականով քաղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոքսրները թնդանօթակիրներ դրած են Լրանցքին մէջ, Բաօ-Թինկ-Ֆուն պաշտպանելու համար։ երկուշաբթի օր զօրախումբ մը պիտի մեկնի դէպի այդ քաղաքը։ Զինուցի վաճառականներ կը յայտարարեն թէ Բաօ-Թինկ-Ֆուն ամայի է գրեթէ։

—Լոնտոնի ճարտնական դեսպանատունը Թոքիոյէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է հոկտ. 6 թուականով.—Շան-Հայ-Ռուանի բերդէսը պարսրեցան, անգլիական թնդանօթակրի մը առաջարկին վրայ։ Ծովակալ Տէվա կը ծանուցանէ թէ 120 ճարտնական ծովային հետեւակազօրքեր ցամաք ելեր են Շան-Հայ-Ռուանի մէջ և միւս Տէրութեանց ծովային հետեւակազօրքերուն գործակցութեամբ գրաւեր են երկաթուղիին կայարանը և բերդերը։ Մինչեւ որ մարէշալ Վալտերսէի կողմէ հրահանգներ տրուին, առժամեայ կարգադրութիւն մը կնքուեցաւ, որուն համեմատ քաղքին հիւսիսային դուռը պահպանուած է Ֆրանսացիներուն և Անգլիացիներուն կողմէ։ արեւելեան դուռը կը պահպանեն Ռուսերը, հարաւայինը՝ Գերմանացիները, իսկ արեւմտեանը՝ Իտալացիները և Ճարոնցիները։ Ճարոնցիները նաեւ կը պահպանեն էլեկտրական լոյսի գործարան մը։

Թոքիօ, 7 հոկտ.—Կայսերական երկու հրամանագիրներ հրատարակուեցան։ Ատոնցմէ առաջինը հրատարակուած է սեպտ. 12ին, որ Զինկ-Հսինկը Բեանկ-Սիի կառավարիչ կ'անուանէ։ Միեւնոյն հրամանագրով Զինկ-Զանկ և Զու-Զանկ թաթար զօրավարները, որոնք Մուքտէնի և Ամուրի մէջ կը հրամայէին, պաշտօնանկ եղան և հրման ստացած են սպասել իրենց մասին բացուած քննութեան։

ՄՈՒՐՏԷՆԻ ԱՌՈՒՄԸ

Բեդերսպուրկ, 8 հոկտ. — Մուքտէնը առնելու համար Սիւպպոտիչ զօրավարին հրամանատարութեամբ զօրքեր կատաքուեցան և քաղքին շրջակայքը գրաւեցին սեպտ. 24էն մինչեւ 28 դ օրը։ Թշնամին յամրաբար ետ քաշուեցաւ կռուելով։ Ռուսական զօրքերը մինչեւ սեպտ. 28 թշնամիէն առին 8 թնդանօթ նոր դրութեամբ չինուած։ Մեր կորուստն է երեք սպայ. վիրաւորուած, 10 զինուոր մեռած և 64 հոգի վիրաւորուած։ Հոկտ. 1ին ռուսական զօրքերը գրաւեցին Մուքտէնը, կարմատեւ և կանոնաւոր դիմադրութիւնէ մը յետոյ։ Քաղաքը կողոպտուած էր չինական զօրքերու կողմէ, որոնք կրակի տուած էին զայն։ Իսկոյն մարեցին կրակը։ Բարեկարգութիւնը վերահաստատուեցաւ։ Բնակիչներուն մէկ մասը քաղաքին մէջ մնաց։ Նոր դրութեամբ բաղմաթիւ թնդանօթներ և ռազմամթերք գրաւուեցան։ Զօրքերուն առողջական վիճակը լաւ է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Մագերու, 8 հոկտ.—Շաբաթ առտու հարիւրի չափ Պոէրներ ֆիլքսպուրկի մոտ։ Առաջուց քաղաքը պաշարած էին պահակներով, որպէս զի ոչ ոք խոյս տայ քաղաքէն։ Սակայն 12 ոստիկանական պաշտօնեայ յաջողեցան մեծ դժուարութեամբ Պաղուդօլանտ փախչիլ։ Կը հաղորդուի թէ Ֆիքսպուրկէն դուրս պոէրական բանակատեղի մը կը գտնուի։

Օ ՊՕՆ ՄԱՐԵԼ ՏԷ ՊՈՒՐԷ

Բերա, Բասած տիւ Թիւնէլ, թիւ 8

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ բնական և արուեստական ծաղիկներէ պատրաստուած փունջեր, ծաղկեղզումներ, ծաղկեպսակներ, արուեստական թուփեր՝ պարահանդէսներու, հաղկերոյթներու և երեկոյթներու առթիւ սալոններու յարդարման համար։ Նաև կը ծախուին յախճապակիէ և մարգրիտէ շինուած փունջեր ու պսակներ։ Վերջին ատիճան փափկութիւն ու նրբութիւն։ Անմրցելի գին։ 670 2—10

Մեր ընթերցողներուն օգտակար ըլլալու փափաքով, ամէն օր, Լոնտոնի և Լիվրբուլի արմտեաց և գաղթականներու հրապարակի կացութեան և սակերուն վրայ Բ. Յ. Մահճուպեան էֆ.ի կողմէ մեզի հաղորդուած հետեւեալ ցուցակը կը հրատարակենք.

Բ. Յ. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

Ղալաթիա, խավեար խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐՊՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ

12 Հոկտեմբեր 1900

Բպկ. պարկ Սպտ.	0 5.40	Դկտ. | Յնվ. 5.19
Յորեն քիլէ	Դեկտեմբեր	6/2 1/8
Խանուէ գանթար	»	38/3
Շաքար	»	9/8 1/2

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆՈՒ ԳՈՐԾԵՐԸ

Պէրլին, 12 հոկտ.—Թաքուէն կը հեռագրեն թէ Վալտէրսէ մարէշալը շաբաթ 13 հոկտ. (այսօր) Բէքլին պիտի հասնի։

Թիէն-Զին.— Ծանր շփոթութիւններ ծագեցան Թուանկ-Սիի և Եուն-Նանի մէջ։ Զին ինքզինքը անկարող կը հռչակէ այդ շփոթութիւնները զսպելու։

ԲԱՐԻԶ.—Կը հերքուի երէկուան այն լուրը թէ Զինու հարաւային մասին մէջ շփոթութիւններ ծագած ըլլան։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ

Բէշեթ.—Պարսից Շահը այսօր Բէշթայէն ճամբայ ելաւ՝ Ռուսիոյ ճամբով Թէհրան վերադառնալու համար։

ՖՐԻՏԷՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

Պէրլին.— Ֆրէտէրիք կայսրուհին (Գերմանիոյ կայսեր մայրը) առողջական վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ թէ Օռանժի մէջ քանի մը մանր մուրը կռիւներ տեղի ունեցեր են։ Բրիւկէլսորբի մէջ ալ սաստիկ ընդհարում մը կատարուած է, երկու կողմէն շատ կորուստներ կան։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Պէրլին.—Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովը նոյեմբեր 22ին պիտի գումարուի։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆՈՒ ԴԷՊԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 12 հոկտ.— Զինական դեսպան Վու-Թինկ-Ֆանկ յայտարարեց թէ հարաւային Զինու մէջ շփոթութիւններ ծագած ըլլալու լուրերը ստոյգ չեն։ Դիտմամբ տարածուած են, որպէս զի Ամերիկայի մէջ հաւատացնել տան թէ ծանր վտանգ մը կայ, որով միջազգային զինուորներուն գործողութիւնները արդարանան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկայէն հոկտ. 10 թուականով կը հեռագրեն Մորնինկ Բոսթի թէ Ներքին մասերուն մէջ շփոթութիւնները կը շարունակուին։ Սէչուանի մէջ Պոքսրներուն թիւը քանի մը հազարի կը հասնի։ Բուան-Թունկի շփոթութիւնները տակաւին զսպուած չեն։

Վիէննա.—Բարիզէն կը գրեն Բոլիքիէ Բորէսբոհեցի.—Թան հոկտ. 11 թուականով հեռագիր մը ստացած է Թիէն-Զինէն ծանուցանող թէ միջազգային զինուորները սկսած են պատերազմել Պոքսրներու խումբերուն դէմ որոնք տակաւին կը կռուին, և չինական զինուորներուն դէմ որոնք կրնայ ըլլայ որ Պոքսրներուն օգնեն։ Արշաւախումբ մը մեկնեցաւ դէպի Բաօ-Թիկ-Ֆու։ Միրանսական զինուորները կը գտնուին չինական մեծ գերեզմանատունը տանող ճամբուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լրագրները Ուաշինկթընէն հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ Զէֆի զօրավարին մէկ հեռագրին նայելով, Լի-Հունկ-Զանկ՝ իբրեւ ներկայացուցիչ Թիէն-Զինի նահանգային կառավարութեան, ետ ուզեր է այն 278 հազար տոլարի գումարը զոր ամերիկեան զինուորները գրաւած էին Զինու գանձը փճացնելու առեն՝ Բէքինի Պանքային մէջ։ Կ'ըսուի թէ Զին այդ գումարէն պիտի օգտուի իրաց վիճակին վերջնական կարգադրութեանը առթիւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՔԻՆԿՈՒԻԼԵՄԹԱՈՒՆ.—Պէթուլիայէն հոկտ. 12 թուականով կը հեռագրեն թէ, առջի օրը, Ոէրները գերի բռներ են քաղաքապահ զինուորներու յառաջապահները։ Նաև Պէթուլիայի հիւսիսային կողմը երկաթուղիի 600 մէթր գիծ քանդեր են։

ՔԻԹՈՒՈՒՆ (Ռիւթէր). — Սբը Ռըվէրս Պըլլը Անգլիա կը վերադառնայ։

ՖՐԻՏԷՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

ԲՐՈՆՊՐԻՔ.— Պառոն Ֆոն Ռայխրսպախ, Ֆրէտէրիք կայսրուհին արքունեաց հրամանատարը, յայտարարեց թէ կայսրուհին այսօրերս ծանր հիւանդութիւն մը ունեցած է որուն հետեւանքներուն առաջքը կարելի եղածին չափ շուտով պիտի առնուի, բժշկական կարծիքներու համաձայն։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Անոնք որ կը փափաքին գործնականապէս սորվիլ Ֆրանսերէն լեզուն, Թո՛ղ դիմեն Բերա, Թիւնէլ հան, Թիւ 25 Զիւմպիւլ փողոց Թիւ 8 15—18

ՍԱԿԱՐԱՆ

Առենէ մը ի վեր գիները թէեւ ոչ անկումի և ոչ ալ բարձրանալու երեւոյթ ունէին, բայց երկու օր առաջ գրեթէ մէկէն ի մէկ անկում կրեցին եւ կը մնան այնպէս։ Երկաթուղին մանաւանդ որ մինչեւ 107 և քիչ մըն ալ պակաս եղաւ։ Սակարանական շրջանակներու մէջ այս անգամ այս նոր ազդակի անկումը կը վերագրուի աւելի դրամական անձկութեան Եւրոպայի մէջ քան չինական խնդրին, թէեւ այս վերջինն ալ անմասն չի կրնար սեպուիլ որչափ առեն որ վարդագոյն վիճակ մը չունի։ Հարաւային Աֆրիկէի մէջ ալ անդլիական մանր մունր վաղանցիկ ձախողուածները Թրանսվալի թուղթերուն վրայ ազդակ կ'երեւան, որովհետեւ քիչ մը անկում կրեցին նոյն թուղթերը։ Վերջապէս բէքորներու սղութիւնն ալ կարեւոր բաժին մը ունի այս անկումներուն մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	05
Ամէնէն բարձր գին	»	24	06 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	04
Բումէլի երկաթ. գոց.	Ֆր.	107	25
Ամէնէն բարձր գին	»	107	37 1/2
Ամէնէն վար գին	»	107	—

ԲԱՑՈՒՄ 30 Սեպտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	24	05 1/2
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	107	37 1/2
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտէի ժէնէրալ Օքսիժ.		0	34
Սօս. Օք. Շանտ է Վալէօռ.		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թրամուէյ բաժնեթ.		8	35
» ժուիսանս		202	—
» պարտատ.		465	—
Բարափ Կ. Պոլսոյ		480	—
Թրանսվալ		75	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	15
» » » չէք	»	109	20
Բարիզ » »	Ֆր.	23	07 1/4
» » » չէք	»	23	99
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	70
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	22	12

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրան

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար Մէկ Միլիառ 563 Միլիոն 961 Հազար Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, Վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. ԱՄԷՏԷ ԳԱՌՕ, ընդհանուր գործակալ, Ինանէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տրուօնուած 1853 տեսպ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութիւնի

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն տոգենաւի, երկաթուղիի, բիւնեկի ելն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ Ֆրանքէ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք). այս պէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած ակամայութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ԵՄՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻ. ՀՈՒԼ.

Ղալաթիա, Օմմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9։

ՊԱՐՏԻԶԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ!!!

Պահէջ Գարու Պէն Պիր չէվիտ վաճառան կողմէ վերջերս հրատարակուած բանջարեղէնի, ծաղիկներու, հունտերու, ծաղիկի սոխերու, արհեստական աղբերու և այլնի նկարագրիչ և հրահանգիչ քաթալոկը ի գին 2 դրուշի կը ծախուի։

Վերոգրեալ ապրանքներէն առնողներուս ձրիաբար կը տրուի։

ԿԱՐԵԼՈՐՈՒԹԵՒԼ ԶՈՒՐԿ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թիթեւ կերպով պաղ առնելով, կամ խիստ պաղ ըմպելի մը խմելով և կամ քրտնած մարմնով հովին դէմ կենալով և դեռ այս կարգի շատ մը աննշան պատճառներով մարդս շատ անգամ հարբուխի ենթարկուելով կը սկսի հազալ ու տառապիլ։ Եւ եթէ ենթակային կազմուածքը ընդունակութիւն ունի, հազալը կամաց կամաց կը տեղաւորուին։ Առողջութեան յարգը դիտցող մարդը ահաւասիկ այս թեթեւ կարծուած պարագաներուն մէջ է որ, պէտք է փութայ անձը պաշտպանել վտանգաւոր հետեւութիւններէ, որովհետեւ ծանօթ ճշմարտութիւն մըն է որ հարբուխն ու հազը երբ երկար ժամանակ անխնամ ձգուին, վտանգաւոր հետեւանքներ կրնենան և մինչեւ իսկ թոքախտ կրնան պատճառել։ ԲՕՆԵԼԻ ՔԱԲՍԻԼՆԵՐԸ հրաշալի ազդեցութեամբ կը բուժեն չնչառական գործարաններու յատուկ հիւանդութիւնները, հազը, հարբուխը, կրծատապը, դժուարաշնչութիւնը, սրբոնչիքը, թոքի բորբոքումը և բոլոր այս կարգի հիւանդութիւնները։ ԲՕՆԵԼԻ ՔԱԲՍԻԼՆԵՐԸ կը ծախուին մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 60—60

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԼԻԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿՈՒԱՆ

Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Հոկտ. 14ին Սիւրիա, Անատոլուի եղերէն

» 16ին Անգորայի, Մարսիլիայէն։

» 22ին Առմէնի, Պաթումէն։

» 23ին Միկիրէի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՈՒԱԾՆԵՐ

Հոկտ. 16ին Սիւրիա, ուղ. Մարսիլիա։

» 16ին Անգորայի, Սեւ Ծով։

» 23ին Առմէնի, Մարսիլիա։

» 23ին Միկիրէի, Սեւ Ծով։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Ցեղեկութեաց համար, դիմել Գործակալին Թոք Հանի Քարտիզ վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՆՔԻՆԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

QUINQUINA VICTORIA

Ա Ն Ն Մ Ա Ն Ա Կ Ի Ր Ի Ա Ն Ա Ի Ա Ի Ա Ի